

KARJERAS PASAULE

PAKALPOJUMU SEKTORS / SFĒRA

PAKALPOJUMS - PRECE

5 PROFESIJU APSKATS

PAKALPOJUMU SFĒRA / SEKTORS

LASĪŠANAS UN SPĒĻU NEDĒĻA KARJERAS PASAULĒ

2. Katru dienu Tev būs iespēja piedalīties Viktorīnā, kurā tiks pārbaudītas tavas jauniegūtās zināšanas par profesiju sektoriem. Viktorīna ir spēle, kurā (mutvārdos vai rakstveidā) jāatbild uz vairākiem jautājumiem. Piedaloties viktorīnā Tu pelnīsi punktus un iespējams tieši Tu kļūsi par "Lasīšanas un spēļu nedēļas karjeras pasaulē" uzvarētāju. Esi zinošs, trenē prātu un sāc likt pamatus savai karjerai jau šodien! Viktorīnā būs jautājumi uz kuriem atbildes varēsi atrast digitālajā laikrakstā "Karjeras Pasaule". Noteikti ievēro visus nosacījumus, kas jāievēro reģistrējoties viktorīnai!
3. Katru dienu Tu tiec aicināts pildīt karjeras spēles, kuras Tu vari atrast skolas mājaslapā www.vps.edu.lv sadaļā "Karjeras izglītība" – "Brīvbrīžiem". Tās Tu vari pildīt neierobežotu reižu, ko tas Tev dos? Tu uzzināsi cik daudz dažādu profesiju un nodarbošanos pastāv; trenēsi un attīstīsi savu atmiņu; attīstīsi koncentrēšanās spēju, turklāt izzināsi pavadīsi laiku! Ja Tev ir Prof pieslēgums, tad arī uzdevumos.lv Tev ir iespēja pildīt karjeras izglītības uzdevumus. Visus iepriekš minēto Tu vari veikt arī savā viedierīcē, vajadzīgs tik interneta pieslēgums.

Sveiks skolēn!

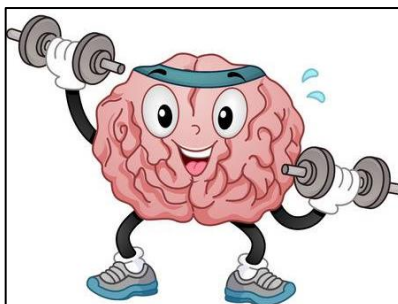
Šonedēļ Tev būs lieliska iespēja ielūkoties dažādās Profesiju sfērās.

1. Katru dienu Tev būs iespēja iegūt jaunu informāciju par kādu no profesijas sektoriem. Ja tevi kāda joma ieinteresēs, noteikti meklē papildus informāciju internetā vai vps.edu.lv mājaslapā sadaļā karjeras izglītība. Ja Tev vēl nav, tad noteikti sāc veidot savu Portfolio mapi. Portfolio mapē atspoguļo savas izjūtas, domas, informāciju, pieredzi, attēlus, kas saistās ar tavu izvēlēto sfēru. Šāda mērķtiecīga virzība, iespējams, Tev palīdzēs pārvarēt stresa situāciju, kas radīsies beidzot 9. vai 12. klasi.

Kādēļ vajag lasīt?!

Ir zinātniski pierādīts, ka cilvēki, kuri ikdienā lasa jūtas daudz labāk, par tiem, kas nelasa. Lasot cilvēki ne tikai papildina zināšanas, bet arī trenē smadzenes. Lasot Tu attīstīsi fantāziju un mudini sevi uz jaunām idejām vai arī to realizēšanu. Lasīšana palīdz palielināt tavu vārdu krājumu, līdz ar to Tu labāk vari izteikties runājot ar citiem ikdienā, kā arī tavs runas veids kļūst izteiksmīgāks un interesantāks.

Kādēļ trenēt prātu?

Lai mazinātu demences un citu kognitīvo traucējumu risku, savs prāts ir regulāri jāizaicina, lai tas kļūtu elastīgāks. Prāta trenēšana nenozīmē tikai krustvārdu mīklu minēšanu. Tas nozīmē jaunu lietu apgūšanu un darīšanu, lai nepārtraukti nodarbinātu dažādas savu smadzeņu daļas un uzlabotu saikni starp tām. Prāta trenēšana Tev palīdzēs uzlabot atmiņu un attapību.

Kam vajadzīgs nākamais līmenis?

Ir svarīgi ik pa laikam nonākt jaunā zinību un dzīves gudrību līmenī. Tas Tev palīdzēs uz dzīves lietām paskatīties no dažādām pusēm, analizēt dažādas dzīves situācijas, palīdzēs izprast citu cilvēku, kā arī savas rīcības iemeslus. Zināšanu pilnveidošana, gudrību gūšana Tev dos lielāku dzīves stabilitātes sajūtu, līdz ar to Tu jutīsies drošāk. Esi pārliecināts par sevi un savām zināšanām!

Pakalpojuma definīcija

Pakalpojums ekonomikā un uzņēmējdarbībā ir dažāda veida palīdzības sniegšana fiziskām vai juridiskām personām par atlīdzību. Piemēram, preču tirdzniecība vai to piegāde pircējam ir pakalpojums. Plaši izplatīts pakalpojumu veids ir juridiskās, finanšu, vadības u.c. konsultācijas.

Izšķir privātos un publiskos pakalpojumus. Privāto pakalpojumu sniedzēji ir privātas fiziskas vai juridiskas personas. Tās sniedz pakalpojumus citām fiziskām vai juridiskām personām, kā arī publiskām personām.

Savukārt publisko pakalpojumu sniedzēji ir valsts vai pašvaldību institūcijas. Tās savus pakalpojumus parasti sniedz par valsts vai pašvaldību budžeta līdzekļiem. Piemēram, policija, ugunsdzēsēji, ārstniecības iestādes, izglītības u.c. institūcijas savus pakalpojumus iedzīvotājiem sniedz bez maksas. Virknē gadījumu šīs institūcijas likumā noteiktā kārtībā var veikt pakalpojumu sniegšanu par daļēju samaksu, piemēram, slimnīcas, mācību iestādes.

KĀ ATŠĶIRT PAKALPOJUMU NO PRECES

Pakalpojumu sektors (terciārais sektors) ir viens no tautsaimniecības sektoriem (daļām), kura uzņēmumi sniedz dažādus pakalpojumus uzņēmumiem un iedzīvotājiem. Viena no dinamiskākajām pakalpojumu sektora nozarēm ir tūrisms.

Iedzīvotāju ienākumu pieaugums, veicina pieaugumu pēc dažādiem pakalpojumiem – veselības aprūpi, izglītības sniegtajām iespējām, dažāda veida tehniskajiem un profesionālajiem pakalpojumiem un, protams, izklaides un atpūtas pakalpojumiem utt.

Terciārais sektors sevī ietver – tirdzniecību, automobiļu un sadzīves iekārtu remontu, viesnīcu un restorān darbību, transporta un sakaru pakalpojumus, finanšu operācijas, darbības ar nekustamo īpašumu, nomu, izglītību, veselības un sociālo aprūpi un pārējie pakalpojumi.

Kā gan saprast ar ko pakalpojums atšķiras no preces? Pēc būtības taču maksājam par abiem. Pakalpojumi ir mūsu ekonomikas fiziskālās un nemateriālās daļas pretstatā precēm, kurām mēs varam pieskarties vai ar tām rīkoties.

Dažreiz ir grūti atšķirt pakalpojumu no preces. Piemēram, zāļu ievadīšana organismā. Faktiski zāļu ievadīšana organismā ietver sevī gan precī, piemēram, zāles un šļirci, gan pakalpojumu - medicīnas speciālista zināšanas.

Atkarībā no preces pakalpojums nav uzglabājams un transportējams.

No augstāk minētā izriet, ka pakalpojumi pēc būtības ir nemateriāli; starp pakalpojuma sniegšanu un patēriņu nav laika starpības. Savukārt preces ir taustāmas; starp to ražošanu un patēriņu pastāv laika atšķirība un atšķirībā no pakalpojumiem, mēs varam uzglabāt preces, kā arī mēs tās varam transportēt.

Lielākajai daļai pakalpojumu ir vajadzīgas papildu preces, lai pakalpojumi būtu noderīgi. Tas pats attiecas uz precēm, t.i., lielākajai daļai no precēm ir nepieciešami atbalsta pakalpojumi, lai tās būtu noderīgas. Katru pasaules ekonomiku veido preču un pakalpojumu apvienojums.

Pakalpojumu no preces vēl atšķir tas, ka pakalpojumi nekad nebūs vienādi. Frizūra, kas man bija šodien, var būt līdzīga tai, kāda man bija pirms diviem mēnešiem, taču tā nav 100% identiska. Preces, it īpaši tās, kas iziet no ražošanas līnijas, ir identiskas.

Neatkarīgi no diennakts laika un nedēļas dienas, kad tās tiek ražotas.

Ja vairāk vēlies izprasts par to, kas ir pakalpojums, noteikti vari noskatīties "What are Services?" filmiņu angļu valodā youtube.com.

Preces un pakalpojums.

DARBS PAKALPOJUMU SFĒRĀ

Profesionālo darbību pakalpojumu jomā var raksturot kā visdažādākā veida sadzīves pakalpojumu un palīdzības sniegšanu, sākot no remontdarbību speciālistiem līdz skaistumkopšanas salonu darbiniekiem. Šīs jomas speciālisti lielākoties veic praktiska rakstura darbus, kuriem ir samērā ātrs rezultāts, piemēram, frizieri, fotogrāfi.

Lielākā daļa pakalpojumu jomas darbu ir saistīti ar saskarsmi ar cilvēkiem, gan izpildot viņu uzdoto pasūtījumu, gan konsultējot par kāda cita pakalpojuma saņemšanas iespējām, kā, piemēram, klientu konsultanta vai reģistratora darbā.

Profesionālā darbība pakalpojumu jomā ietver ļoti plašas specializācijas iespējas, pie tam lielākoties no darbinieka prasa tikai vidējā līmeņa profesionālo apmācību vai arodizglītību. Tomēr, izvēloties šķietami vienkāršu profesiju, jāatceras par iespēju celt kvalifikāciju dažādos profesionālās meistarības (kvalifikācijas celšanas)ursos. Piemēram, karjeras sākumā strādājot par ierindas šuvēju, ar laiku, palielinoties pieredzei un zināšanām, var izveidot savu šūšanas darbnīcu vai kļūt par šuvēju–modelētāju.

Ja Tevi interesē profesionālā darbība pakalpojumu jomā, papēti profesiju piemērus arī citās profesionālās darbības jomās, kuras raksturo rūpes par cilvēkiem un dažādas palīdzības sniegšanu, piemēram, sociālās palīdzības un psiholoģijas joma, tūrisms un viesmīlība.

Runājot par nākotni, zinātnieki ir paredzējuši, ka pakalpojumu sfērā pirmajās pozīcijās būs veterinārārsti, sociālie darbinieki, frizieri, telefonu remonta speciālisti un aviomehāniķi. Pieprasīti būs nekustamā īpašuma pārdošanas aģenti, Arī elektroinženieri, biologi, elektrotehniķi, dizaineri varēs bez grūtībām atrast darbu. Nākotnē būs nepieciešami arī bagāžas iznēsātāji, stjuarti un taksometru šoferi. Lielākajās pasaules valstīs būs vajadzīgs liels skaits cietumsargu un apsargu.

Praktiski ikvienu profesija iekļaujas pakalpojumu sfērā, bet šoreiz aplūkosim tikai dažas no tām, profesijām, kas būs pieprasītas arī nākotnē, jo jāpiemin noteikti ir fakts, ka dažas no mūsdienu profesijām, kā piemēram pārdevējs un kurjers noteikti ir izmirstošās profesijas:

1. MAŠĪNU MEHĀNIĶI UN REMONTATSLĒDZNIĒKI
2. AUTOVADĪŠANAS INSTRUKTORS
3. FLORISTS
4. FOTOGRĀFS
5. FRIZIERIS
6. JUVELIERIS
7. KLIENTU APKALPOŠANAS OPERATORS/KONSULTANTS
8. KURPNIEKS
9. SKAISTUMKOPŠANAS SPECIĀLISTS (KOSMETOLOĢIJA – MANIKĪRS, PEDIKĪRS)
10. ŠUVĒJS
11. VIZUĀLĀ TĒLA STILISTS
12. SANTEHNIĶIS
13. CELTNIĒKS
14. VETERINĀRĀRSTS u.c. profesijas

Jāpiebilst, ka ne visas profesijas ir apgūstamas pēc 9. klases profesionālajās vidusskolās, piemēram, kurpnieka, florista, manikīra, pedikīra, san tehniķa profesijas visbiežāk cilvēki apgūst apmeklējot specializētos kursus. Piemēram, lai padziļināti un kvalitatīvi apgūtu juveliera izglītību, būs jādodas uz mūsu kaimiņvalsti Krieviju. Jāpiemin, ka ne vienmēr dokuments ir tas, kas apliecina mūsu profesionalitāti, liela nozīme ir arī talantam.

PROFESIJU KLASIFIKATORS (PK) ir sistematizēts profesiju (arodu, amatu, specialitāšu) saraksts. Profesijas klasificētas 10 pamatgrupās atbilstoši Starptautiskās darba organizācijas noteiktiem kodiem. Pamatgrupās profesijas ir klasificētas **apakšgrupās** un **mazajās grupās**.

PROFESIJU APSKATS PAKALPOJUMU JOMĀ

MAŠĪNU MEHĀNIĶI UN REMONTATSLĒDZNIĒKI (PK 723):

Šajās profesijās nodarbinātie regulē, uzrauga, apkalpo un remontē mašīnas un iekārtas rūpniecībā, lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, ceļu būvē, aviācijā, kā arī automobiļus un citus transportlīdzekļus.

zina: darbā izmantojamo mašīnu uzbūvi, darbības principus, ekspluatācijas, kontroles un apkopes noteikumus, kā arī tehnisko līdzekļu darbības principus un lietošanas noteikumus, savstarpēji saistīto darba procesu izpildes secību, to racionālu organizāciju, darba režīmus, nozares terminoloģiju, ar nozari saistītos tiesību aktus un standartus, darba un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, darba tiesisko attiecību normas, profesionālās ētikas pamatprincipus un uzvedības normas;

prot: izmantot praksē teorētiskās zināšanas un tās nepārtraukti papildināt, izmantot informācijas tehnoloģijas, pašizglītoties, pilnveidot profesionālās prasmes un iemaņas;

atbild: par savas profesionālās darbības rezultātiem, par veikto pamatuzdevumu izpildes norisi un radītajām sekām, par paša pieņemtajiem lēmumiem, par uzticētajiem darba līdzekļiem un priekšmetiem, par citu savā darbībā skarto personu drošību, par darba aizsardzības instrukciju un darba disciplīnas ievērošanu;

darba aprīkojums: speciāls tērps, cimdi, aizsargbrilles. Izmanto dažādus elektriskos un mehāniskos mērinstrumentus un diagnostiskās iekārtas, kontroles iekārtas, kā arī datorprogrammas un automašīnu tehniskās specifikācijas.

darba apstākļi: automehāniķis parasti strādā astoņu stundu darba dienu, iespējams arī darbs maiņās pēc saskaņota grafika. Var strādāt individuāli, kā arī komandā. Darba vidē jāreķinās ar laikapstākļiem, temperatūras svārstībām, paaugstinātu troksni, eļļainām detaļām, smagumu pārvietošanu, caurvēju, putekļiem, ilgstošu darbu vienā ķermeņa pozīcijā un redzes sasprindzinājumu. Tāpat iespējama saskarsme ar dažādiem ķīmiskajiem šķīdumiem. Darbs iespējams kā iekštelpās, tā arī ārpus telpām.

iespējamais atalgojums: atalgojums ir atkarīgs no reģiona, uzņēmuma un darbinieka kvalifikācijas. Mēnešalga automehāniķim SIA "Amserv Motors" atkarībā no individuālā ieguldījuma var būt sākot no 800 -1400 EUR pēc nodokļu nomaksas.

izglītība: pamata vai vidējās pakāpes profesionālā izglītība, arodizglītība.

rakstura īpašības un prasmes, lai labāk veiktu darbu: prasmes diagnosticēt automašīnas defektus, prasmes lietot automehāniķa speciālās palīgierīces, darbgaldus un iekārtas (piem., auto pacelāju, rokas presi, bremžu stendu utt.), labas prasmes izmantot speciālo literatūru un datorprogrammas, pacietība, precizitāte, psiholoģiskā līdzsvarotība, labas komunikācijas prasmes, prasmes strādāt individuāli un komandā, prasme lasīt elektriskās montāžas un principiālās shēmas, kārtīgums, atbildības sajūta, spējas sniegt pirmo palīdzību, sazināties latviešu valodā, kā arī vienā svešvalodā, spēja pilnveidoties un sekot līdzi jaunākajām tehnoloģijām.

mācību priekšmeti, kuriem pievērst uzmanību skolas laikā: ja vēlies kļūt par automehāniķi, tad skolā īpašu uzmanību pievērs šādiem mācību priekšmetiem: ķīmija, fizika, matemātika, svešvalodas, saskarsmes kultūra/psiholoģija, latviešu valoda, vides zinības un darba drošība.

Latvijas profesionālās skolas kurās var apgūt specialitāti:

Pēc 9. klases

1. Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikums
2. Aizkraukles Profesionālā vidusskola
3. Profesionālās izglītības kompetences centrs "Rīgas Tehniskā koledža"
4. Jelgavas tehnikums
5. Profesionālās izglītības kompetences centrs "Rīgas Valsts tehnikums", u.c.

FOTOGRAFĀS (PK 3431):

Fotogrāfa profesijā nodarbinātie uzņem dažāda satura (portreti, dabas skati, notikumi, pasākumi u.c.) fotogrāfijas un atkarībā no mērķa, kādam paredzētas fotogrāfijas, sagatavo aprīkojumu un iekārto fonu. Fotogrāfi veic fotomateriālu novērtēšanu, atlasī, apstrādi un saglabāšanu.

Fotogrāfs darbā:

- atbilstoši darba uzdevumam plāno fotografēšanas procesu - izstrādā ideju par fotogrāfijas saturu un fonu;
- sagatavo tehniskos līdzekļus fotografēšanai;
- ja nepieciešams, piesaista speciālistus, sadarbojas ar fotografēšanas procesā iesaistītajām personām;
- novērtē fotografēšanas vidi, uzstāda tehniskos līdzekļus, veido kadra kompozīciju un fotografē;
- atlasa un ar datorprogrammu palīdzību apstrādā saņemto materiālu, veic fotomateriālu arhivēšanu;
- darba lieto informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (datoru, biroja tehniku, interneta resursus u.c.);
- ievēro darba un vides aizsardzības noteikumus;
- ievēro saistošo likumdošanu (autortiesības, personu datu aizsardzība u.c.);
- pastāvīgi pilnveido savu profesionālo kvalifikāciju.

Darba aprīkojums: dažādas fotokameras un fotoobjektīvi; statīvi; filtri; atstarojoši elementi; zibspuldzes; atmiņas kartes un karšu lasītājs; dators ar interneta pieslēgumu un speciālas fotogrāfiju apstrādes datorprogrammas; soma fotogrāfa aprīkojumam; fotoaparātu un foto objektīvu tīrīšanas līdzekļi.

Darba apstākļi: strādā gan telpās, gan ārpus telpām; darba laiks atkarīgs no vietas, kur fotogrāfs strādā un no fotogrāfa darbības jomas (piemēram, fotosalonus fotogrāfs var strādāt astoņas stundas, foto žurnālistiem, aģentūru fotogrāfiem, kāzu fotogrāfiem darba laiks var būt nenormēts un atkarīgs no pasākumu vai notikumu norises); pamatā darbs stāvošs kājās.

Iespējamais atalgojums: Fotogrāfa atalgojums ir atkarīgs no darbības jomas, darba vietas, profesionalitātes, talanta u.c. Piemēram, kāzu fotogrāfa atalgojums var būt 2000 - 3000 eiro mēnesī (kāzu sezonas laikā). Fotogrāfa vidējā alga ir sākot no 700 eiro mēnesī pirms nodokļu nomaksas.

Darba iespējas: Fotogrāfs var būt pašnodarbināta persona, var strādāt fotostudijās, fotoaģentūrās, preses izdevniecībās, reklāmas uzņēmumos, mediju jomā u.c.

Rakstura īpašības un prasmes, lai labi veiktu darbu: Pacietība, precizitāte, neatlaidība, radošums, oriģinalitāte, atvērtība, iztēle, labas komunikācijas prasmes, kas var palīdzēt atrast fotografējamo, spēja pilnveidoties un sekot līdzi jaunākajām tehnoloģijām.

Latvijas profesionālās skolas kurās var apgūt specialitāti:**Pēc 9. klases**

1. Profesionālās izglītības kompetences centrs "Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola "Saules skola"
2. Profesionālās izglītības kompetences centrs "Nacionālā Mākslu vidusskola"

Vizuālā tēla stilists (PK 5142 02)

Vizuālā tēla stilists ir skaistumkopšanas speciālists, kurš veido klienta individuālo vizuālo tēlu, zīmē savu priekšlikumu skices, nosaka un veido klientu individuālo krāsu paleti, modelē un veido frizūras, grimē klienta ķermeni un seju, izpilda vizāžas elementus, veido auguma proporcijām atbilstošu tērpa skici un mulāžu, sadarbībā ar citu profesiju pārstāvjiem veido tēlus reklāmas klipiem, modes kolekciju šoviem, strādā kultūras un mākslas uzņēmumos, dekoratīvās kosmētikas un skaistuma kopšanas salonos.

Kas jāapgūst vizuālā tēla stilistam: Jāapgūst profesionālie mācību priekšmeti: friziera darbi, materiālmācība, zīmēšana, kompozīcija un dizains, dekoratīvā kosmētika, epidemioloģija un higiēna, tērpu dizains, frizūru dizains, cilvēka mata un ādas anatomija, vizuālā tēla veidošana, darba aizsardzība, profesionālā svešvaloda. Teorijas priekšmetu apguve tiek nostiprināta praktisko mācību nodarbībās skolā un kvalifikācijas praksē-frizētavās. Paralēli jāapgūst vispārīgā izglītība: latviešu valoda un literatūra, svešvaloda, saskarsme, matemātika, vides zinības, biznesa pamati, lietišķā informātika, ķīmija, vēsture, kulturoloģija, sports. Šo priekšmetu satura apjoms dod tiesības turpināt izglītību augstākā līmeņa izglītības programmās, paaugstināt profesionālo kvalifikāciju profesionālās pilnveides programmās, kursos, semināros un paplašināt profesionālās spējas pašizglītojoties.

Darbā pielietojamie instrumenti/aprīkojums: Vizuālā tēla stilists darbā lieto: friziera darba piederumus, piemēram, šampūnus, balzamu, želejas, vaskus, matu krāsas, balinātājus, krāsas noņēmējus, ķīmisko ilgvilņu šķīdumus, instrumentus matu griezumam un frizūras veidošanai; kosmētiķa darba piederumus, piemēram, krēmus, losjonus, grimu, dekoratīvo kosmētiku, speciālas ķermeņa apgleznošanas krāsas, otas. Zīmējot skices, vizuālā tēla stilists lieto zīmēšanas piederumus, piemēram, papīru, akvareļkrāsas, gūšu, otas, krāsainos zīmuļus. Veidojot kolāžas, viņš izmanto visdažādākos materiālus, piemēram, auduma gabaliņus, pogas, akmentiņus, plastilīnu, kartonu, šķēres. Vizuālā tēla stilists izmanto arī datoru – gan speciālas datorprogrammas klienta krāsu paletes izveidošanai, gan gatavojot piedāvājumu tēla izstrādei, gan arī plānojot klientu apkalpošanas grafiku.

Darba apstākļi: Vizuālā tēla stilists var strādāt dažādā vidē, piemēram, fotosesiju laikā - ārā vai kādās tēmai atbilstošās telpās, teātrī, noliktavā, gleznu galerijā. Jebkurā darba vietā vizuālā tēla stilistam nepieciešams piemērots apgaismojums un temperatūra grimēšanai, ķermeņa apgleznošanai vai friziera darbam. Vizuālā tēla stilists strādā astoņu stundu darba dienu, darba laiku pakārtojot klientu interesēm, līdz ar to dažreiz jāstrādā darba dienu vakaros un brīvdienās. Saskaņojot ar atsevišķiem matu apstrādes līdzekļiem, krāsām vai lakām var izraisīt alerģiju.

Darba iespējas: Vizuālā tēla stilists var strādāt preses izdevumu redakcijās, reklāmas aģentūrās, skaistumkopšanas salonos, modes salonos, televīzijā un teātros, arī kā pašnodarbināta persona.

Latvijas profesionālās skolas kurās var apgūt specialitāti:**Pēc 9. klases**

1. Rīgas Stila un modes tehnikums
2. Saldus tehnikums
3. Fotoskola (mācības pa maksu)

Frizieris (PK 5141)

Friziera profesijās nodarbinātie griež un ieveido matus vai suņa spalvas, skuj bārdas un veic citus līdzīgus darbus.

Friziera pienākums ir:

- griezt, mazgāt, krāsot un ieveidot matus;
- skūt bārdū;
- pēc klienta pieprasījuma piemērit parūkas;
- tīrīt ādu, ieziest ar krēmu, losjonu un tamlīdzīgiem līdzekļiem;
- noteikt un veidot klienta individuālo krāsu paleti;
- modelēt un veidot frizūras;
- modelēt un veidot frizūras un frizūru modes kolekcijas;
- lietot jaunākās tehnoloģijas un izmantot daudzveidīgus instrumentus, profesionālo matu un dekoratīvo kosmētiku;
- strādāt komandā;
- modelēt un veidot frizūras atbilstoši izstrādātajam individuālajam stilistiskajam tēlam, sadarbojoties ar klientu un pēc vajadzības piesaistot citus speciālistus;
- veidot individuālajam stilam un frizūrai piemērotu grīmu;
- pārzināt modes un stila laikmetu tendences;
- veidot pozitīvas attiecības ar klientu.

Darba apstākļi: Frizieris strādā frizētavas, skaistumkopšanas salona vai cita uzņēmuma frizēšanas pakalpojumu veikšanai piemērotās telpās, astoņu stundu darba dienu, dažkārt mainās pēc iepriekš saskaņota grafika. Darbs ar ķīmikālijām var izraisīt alerģiskas reakcijas.

Darba iespējas: Frizieris var strādāt frizētavās, skaistumkopšanas salonos, televīzijā un teātros, arī kā pašnodarbināta persona.

Iespējamais atalgojums: Atalgojums atkarīgs no friziera meistarības līmeņa un darba apjoma.

Ko tu vari darīt jau šodien?: Friziera darbā būtiski ir attīstīt roku un pirkstu veiklību, formas izjūtu, artistiskumu, kā arī krāsu izjūtu. To vari trenēt zīmējot, interesējoties par krāsu mācību, modelēšanu. Friziera dotības iespējams pārbaudīt, palīdzot tuviniekiem un draugiem sakārtot matus.

Frizierim nepieciešamas labas komunikācijas prasmes, jo klienta noskaņojums pēc frizētavas apmeklējuma ir atkarīgs arī no apkalpošanas kultūras, tātad frizierim jābūt patīkamam un interesantam sarunu biedram, bet vienlaikus – profesionālam un pārliecinātam. Šīs īpašības vari pilnveidot, vispusīgi attīstot savu personību, piemēram, lasot daiļliteratūru, interesējoties par kultūras norisēm, kā arī par jaunākajiem notikumiem pasaulē.

Īpašu uzmanību pievērš tādiem mācību priekšmetiem kā vizuālā māksla, mākslas vēsture, veselības mācība, psiholoģija un ķīmija.

Latvijas profesionālās skolas kurās var apgūt specialitāti:**Pēc 9. klases**

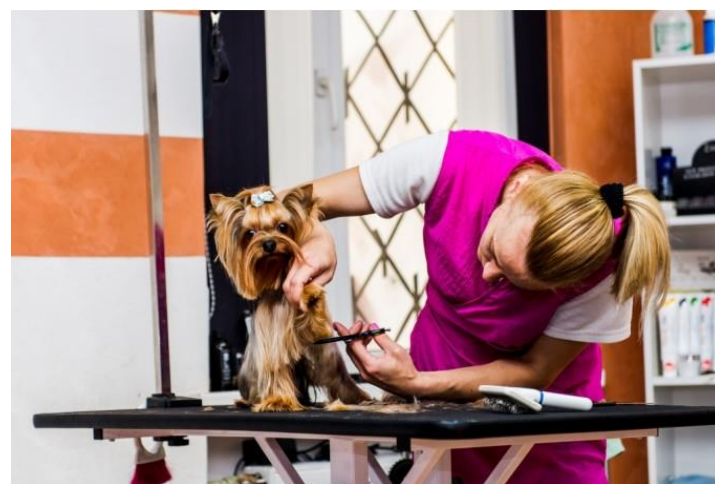
1. Rīgas Stila un modes tehnikums (4 gadi)
2. Saldus tehnikums (4 gadi)
3. Profesionālās izglītības kompetences centrs "Liepājas Valsts tehnikums" (4 gadi)
4. Jelgavas Amatū vidusskola (3 gadi)
5. Dobeles Amatniecības un vispārīzglītojošā vidusskola (3 gadi)
6. Daugavpils tehnikums (3 gadi)

*Ja mācies trīsgadīgajā programmā, tad absolvējot skolu, netiks iegūta vidējā izglītība, tas nozīmē, ka pēc tam vidējā izglītība papildus būs jāiegūst vakarskolā vai tālmācības vidusskolā.

Šuvējs (PK 7531 01):

Darba saturs: Šuvējs piegriež, sagriež, sadiedz, sašuj dažādus audumus ar rokām vai šujmašīnu, labo apģērba defektus, izmaina jau gatavus auduma darinājumus vai izgatavo jaunus fasonus. Šuvējs izgatavo jaunus apģērba gabalus, ievērojot klienta vēlmes un ķermeņa izmērus. Viņš izvēlas darbam nepieciešamo audumu, saskaņo to ar klienta vēlmēm, iesaka praktiskas izmaiņas klienta iecerē. Šuvējs apģērbus un citus pasūtījumus gatavo vai nu pēc paša ieceres un piegrieztnes, vai arī izmanto klienta atnestās piegrieztnes. Gatavos apģērbus šuvējs izgludina, iegrudina ieloces, bikšu staras, svārku krokas un citas detaļas. Šuvēji izgatavo arī aizkarus, gultu un krēslu pārvalkus un specifiskus pasūtījumus, piemēram, kāzu kleitas, oriģinālas cepures, kā arī darina apģērba cilvēkiem ar nestandarta ķermeņa formām vai fiziskiem defektiem. Pirms darba uzsākšanas šuvējs aprēķina materiāla izmaksas un gatavā produkta cenu. Šuvējs arī sameklē nepieciešamo materiālu, atzīmē uz auduma piegrieztnes kontūras, griezuma, locījumu un detaļu līnijas, tad pēc piegrieztnes sagriež materiālu. Sagrieztu audumu viņš sadiedz, lai tas ieņemtu vajadzīgo formu, tad sašuj, ievietojot nepieciešamos polsterus vai formu piešķirošus elementus. Darba gaitā klients tiek vairākas reizes aicināts uz topošā apģērba pielaikošanu, lai šuvējs varētu izgatavot klienta ķermeņa proporcijām pilnīgi atbilstošu apģērbu.

Darba apstākļi: Šuvēji strādā darbnīcās vai cehos, astoņu stundu darba dienu. Pašnodarbinātie šuvēji savu darba laiku nosaka paši. Šuvējiem, kas gatavo sezonas apģērbus (piemēram, kāzu vai izlaiduma kleitas), lielās slodzes dēļ reizēm nākas strādāt arī naktīs, vakaros un nedēļas nogalēs.

Darba iespējas: Šuvēji var strādāt fabrikās, kas nodarbojas ar tekstilizstrādājumu, audumu, apģērba ražošanu, šūšanas darbnīcās, modes salonos pie dizaineriem vai māksliniekiem, kā arī kā pašnodarbinātie.

Nepieciešamā izglītība: Šuvējam nepieciešama profesionālā vidējā izglītība šuvēja specialitātē, mācību ilgums 2 gadi pēc vidējās izglītības vai 4 gadi pēc pamatzglītības iegūšanas. Šuvēja amatu var apgūt arī arodizglītības programmās pēc vidējās vai pamatzglītības iegūšanas; tad mācību ilgums ir 2 – 3 gadi.

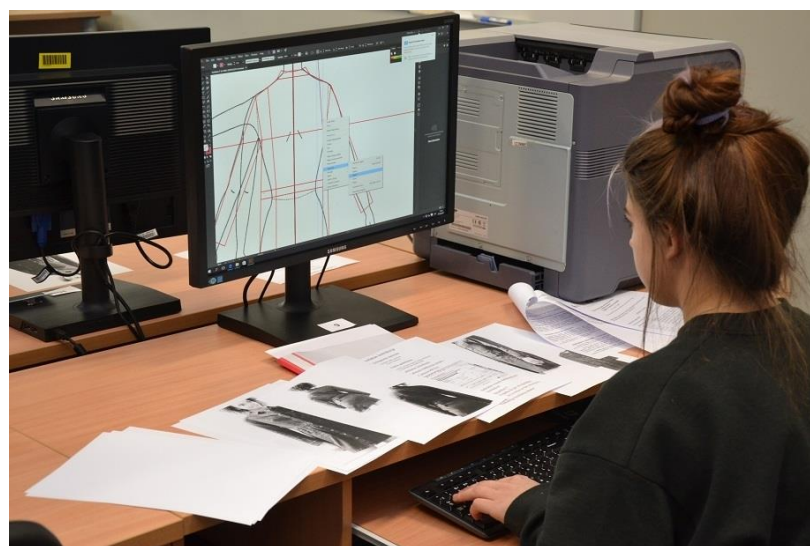
Iespējamais atalgojums: atalgojums atkarīgs no šuvēja profesionalitātes, klientu skaita, kā arī no darba vietas – privātais vai šūšanas fabrika.

Ko tu vari darīt jau šodien?: Šuvējam nepieciešamas precīzas roku kustības un radoša domāšana. Šīs spējas vari attīstīt mākslas skolā, zīmēšanas pulciņos, kā arī darinot dažādus priekšmetus. Zīmēšanas spējas būs īpaši noderīgas, veidojot tērpu skices. Šuvēja darbs ir saistīts ar sīku detaļu izstrādi, tāpēc centies attīstīt pacietību un rūpību. Tev lieti noderēs zināšanas par dažādu cilvēku gaumi, uzklaudot klientu vēlnes un palīdzot tiem izvēlēties sev piemērotāko apģērba fasonu. Lasi modes žurnālus, skaties modelētāju šovus un centies ieviest jauniegūtās idejas arī savā garderobē. Īpašu uzmanību pievērs tādiem mācību priekšmetiem kā vizuālā māksla, mākslas vēsture un matemātika.

Latvijas profesionālās skolas kurās var apgūt specialitāti:

Pēc 9. klases

1. Smiltenes tehnikums (3 gadi) - šuvējs
2. Balvu profesionālā un vispārīgizglītojošā vidusskola (1 gads) – šuvējs
Apģērba dizains (mācību ilgums 4 gadi)
3. Profesionālās izglītības kompetences centrs "Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola "Saules skola"
4. Profesionālās izglītības kompetences centrs "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola"
5. Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola
6. Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikums
7. **Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola**
Šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģists (mācību ilgums 4 gadi)
8. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums"
9. Rīgas Stila un modes tehnikums
10. Profesionālās izglītības kompetences centrs "Rīgas Valsts tehnikums"
11. Profesionālās izglītības kompetences centrs "Liepājas Valsts tehnikums"
12. Jelgavas Amatu vidusskola
13. Balvu profesionālā un vispārīgizglītojošā vidusskola

SAPŅO! NĀKOTNE PIEDER TIEM, KAS TIC SAVU SAPŅU SKAISTUMAM (ELEANORA RŪZVELTA)

Atceries, ka savu profesiju un karjeru Tu izvēlies pats. Mēs varam uzklaudīt citu ieteikumus un padomus, bet gala izvēle būs jāizdara tev pašam/-ai.

Mūsu sapņu piepildījums ir atkarīgs tikai no mums pašiem. Nekas nav neiespējams, ja vien to ļoti vēlamies. Tavi mazie sapņi, var pārvērsties par lieliem sapņiem un tas ir labi, jo, lai mēs spētu dzīvot mums ir nepieciešami sapņi. Svarīgi ir neļaut nevienam tos sagraut.

Daudz no tā, kas mums šajā dzīvē šķiet neiespējams, tomēr var būt sasniedzams. Vēlies kādreiz, piemēram, braukt ar labu, dārgu auto? Sāc krāt jau tagad, neviens nav teicis, ka nauda priekš sava sapņu auto ir jāsāk krāt un pelnīt tikai tad, kad esam sasnieguši 18 gadu vecumu un ieguvuši autovadītāja apliecību.

Sāc padomāt jau tagad par savas dzīves prioritātēm un vēlmēm, par to, kas Tevi bagātina, liek kļūt daudzpusīgākam.

Mācies valodas!, jo valodu zināšana mūsdienās paver visplašākās karjeras iespējas. Izmanto savas zināšanas un iepazīsti šo brīnumiem bagāto pasauli!

Izmantotie literatūras avoti:

1. <https://marketbusinessnews.com/financial-glossary/services/>
2. <https://www.uzdevumi.lv/p/geografija/9-klase/saimnieciba-primarais-sektors-2966/re-b080d105-a7d4-4c69-b84a-93bba1658146>
3. <https://www.macroconomics.lv/node/260>
4. <http://termini.lza.lv/term.php?term=pakalpojumu%20sektors&list=sektors&lang=LV>
5. http://www.nva.gov.lv/karjera/index.php?cid=10&mid=122&mode=int&int_id=44
6. <https://www.apollo.lv/4971735/perspektivas-profesijas>
7. <https://lvportals.lv/skaidrojumi/257373-ka-un-kapec-lietot-profesiju-klasifikatoru-2013>
8. http://lm.gov.lv/lv/index.php?option=com_content&view=article&id=80154
9. <http://www.niid.lv/>